Należnosc pocztowa uiszczona ryczałtem.

Rok 6. Warszawa, dnia 31 sierpnia 1930 r. Nr. 16.

OSZCZĘDNOŚĆ

Dwutygodnik poświęcony sprawie organizacji oszczędności w Polsce.

ORGAN ZWIĄZKU MIEJSKICH i POWIATOWYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI W WARSZAWIE.

TREŚĆ:

Redakcja. Przed Zjazdem.

St. Ostrowski. O kapitale zakładowym w komunalnych kasach oszczędności.

S. Sasorski. Ubezpieczenia społeczne w Polsce. (dok.)

Komunikaty Związku Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności.

Wiadomości bieżące.

REDAKCJA
WARSZAWA, PL. NAPOLEONA Nr. 7, tel. 88-90.
(GMACH POLSKIEGO BANKU KOMUNALNEGO).

ADMINISTRACJA
Warszawa, ul. Ś-to Krzyska Nr. 13,
tel. 442-63.

NAKŁAD I WYDAWNICTWO
„SAMORZĄDOWEGO INSTYTUTU WYDAWNICZEGO“
Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością
w Warszawie, ul. Ś-to Krzyska Nr. 13.
Tel. 442-63.

Każda Komunalna Kasa Oszczędności powinna ogłosić w dwutygodniku „Oszczędność“ swój bilans netto. Zgłoszenia prosimy nadsyłać zawczasu do „Samorządowego Instytutu Wydawniczego“ Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Warszawie. Warszawa, Świętokrzyska 13 m. 15.

Rok 6. Warszawa, dnia 31 sierpnia 1930 r. Nr. 16.

OSZCZĘDNOŚĆ

DWUTYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWIE ORGANIZACJI OSZCZĘDNOŚCI W POLSCE.
ORGAN ZWIĄZKU MIEJSKICH I POWIATOWYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI W WARSZAWIE.

Prenumerata z przesyłką pocztową wynosi:
Rocznie . . . . . zł. 32.—
Półrocznie . . . . „ 16.—
Kwartalnie . . . . „ 8.—
Miesięcznie . . . . „ 3,—
Cena Nr. pojedyńczego „ 1.40

Redaktor ALEKSANDER SŁOMIŃSKI
REDAKCJA: Warszawa, pl. Napoleona Nr. 7, tel. 88-90
ADMINISTRACJA: Warszawa, ul. S-to Krzyska 13.
Konto czekowe w P. K. O. Nr. 1520
Nakład i wydawnictwo „Samorządowego Instytutu Wydawniczego" Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Warszawie, ul. S-to-Krzyska Nr. 13 m. 15. Tel. 442-63.

Przed Zjazdem.

W dniach 14 i 15 września r. b. zjadą się do prastarego i świetnego ze swych tradycyj miasta st. Lwowa przedstawiciele komunalnych kas oszczędności całej Rzeczypospolitej.

Zjazd organizuje Komitet Organizacyjny Związku Związków Kas Oszczędności w Polsce. Gospodarzem będzie wielce zasłużony Związek Polskich Kas Oszczędności we Lwowie.

Z zapowiedzi, wydrukowanej w poprzednim numerze „Oszczędności", jak i z porządku dziennego w tej zapowiedzi ogłoszonego, spodziewać się należy po Zjeździe wiele. Wiele też nadziei w Zjeździe tym pokładamy. System prac Zjazdu z podziałem na dwie komisje, w których przedyskutowane zostaną zagadnienia, postawione w dwóch referatach zasadniczych, wygłoszonych na plenarnem posiedzeniu Zjazdu, daje gwarancję wszechstronności i gruntowności obrad. Spodziewać się należy, że dyskusja nad referatami wyjaśni i zwiąże postulaty polityki kredytowej kas oszczędności z całym szeregiem zagadnień, składających się na ogólną politykę finansową kas, zaś zagadnienia sposobu celowego oszczędzania na cele budowlane — z całym szeregiem postulatów w dziedzinie kapitalizacji, będącej jednem z najważniejszych i najistotniejszych zadań komunalnych kas oszczędności.

I drugą jeszcze ważną rzecz przynieść powinna dyskusja.

Będzie nią zobrazowanie wysiłków kas w dziedzinie kapitalizacji i polityki kredytowej. Komunalne kasy oszczędności powstały i powstają na odmiennych terenach gospodarczych, pracują w różnych warunkach; cały szereg specyficznych cech odróżnia jedną kasę od drugiej. Poznanie tych warunków było dotychczas trudne, jakkolwiek coraz bardziej rozwijająca się prasa oszczędnościowa i coraz częstsze głosy na łamach prasy gospodarczej, czy nawet codziennej, przynosiły i przynoszą obfity materjał. Materjał ten jednak tak luźno ze sobą związany i tak różnorodny, tak wielu dotykający zagadnień, że ryzykowną, o ile prawie niemożliwą byłoby rzeczą na jego podstawie tylko nakreślać drogi rozwojowe życia kas. Zadanie wzajemnego zorjentowania się w sytuacji należy do Zjazdu. On tylko może skonfrontować ze sobą wszystkie tendencje, tkwiące w poszczególnych środowiskach gospodarczych, w których pracują kasy. A to zestawienie zagadnień pozwoli przedewszystkiem na te uogólnienia, które przeobrażą się w uchwały i postulaty Zjazdu.

I jeszcze jednym zyskiem może się poszczycić dyskusja, o ile na wysokości swego zadania, w co nie wątpimy, stanie. Zyskiem tym będzie wymiana sposobów i metod pracy w różnych dziedzinach operacyj kas. Cały szereg kas podchodzi do zagadnień, pod względem cech gospodarczych jednakich, z różnych stron, o ile chodzi o techniczne rozwiązanie tych zagadnień. Wzajemna wymiana spostrzeżeń w związku ze stosowaniem różnych metod, dotyczących jednakiego zagadnienia, pozwoli należycie ocenić te metody i wybrać najlepsze.

Te parę luźnych uwag wypowiadamy na marginesie porządku dziennego II Ogólno-krajowego Zjazdu Komunalnych Kas Oszczędności we Lwowie. Wierzymy, że trudne zadanie, które przed Zjazdem stoi, wykona on doskonale i życzymy przedstawicielom Związków i Kas Oszczędności, aby praca ich na Zjeździe była jednym z etapów dalszego szerokiego rozwoju, jaki osiągają komunalne kasy oszczędności.

Pamiętajmy, że w rozwoju tym leży w znacznym stopniu dobrobyt najszerszych warstw naszego społeczeństwa i potęga państwa.

Redakcja.

O kapitale zakładowym w komunalnych kasach oszczędności.

Posłannictwo komunalnych kas oszczędności — w ujęciu schematycznem — opiera się na trzech zasadniczej wagi momentach. Moment pierwszy — stworzenie dla kasy kapitału zakładowego, moment drugi — gromadzenie oszczędności od ludności zamieszkałej na terenie związku, wreszcie trzeci — zużytkowywanie posiadanych środków obrotowych drogą udzielania ludności kredytów.

O ile podstawy istnienia kasy są mocne i dostateczne dla jej rozwoju, sprawa gromadzenia oszczędności ma zadanie ułatwione. Na tem podłożu powstaje dopiero trzeci czynnik — udzielanie kredytów.

Aby dana placówka rozwinąć się mogła należycie, trzeba dać jej odpowiedni do miejscowych warunków kapitał zakładowy. Przytem — podkreślamy — kapitał ten winien być nietylko uchwalony, ale i wpłacony.

Jeżeli związek komunalny kapitał dla kasy uchwala, obowiązany jest znaleźć środki dla jego wpłacenia, czego znowu kasa winna się domagać bezwzględnie.

Nie stwarza się przedsiębiorstwa bez pieniędzy, jak również nie można powoływać do życia instytucji kredytowej w obrębie danego związku komunalnego — jedynie dla dobrego imienia, popularności związku, czy też pod wpływem nagle rozbudzonych uczuć gospodarczo - społecznych.

Statystyka wykazuje dużą ilość kas o wpłaconym zaledwie w części kapitale zakładowym.

Rozumieć można ten stan, jako przejściowy — niemniej jednak nie może trwać on zbyt długo, gdyż, nie dając podstaw istnienia dla kas, podkopuje już istniejące, a rezultaty ujemne wytworzone jako następstwo sytuacji — mogą być niezmiernie doniosłe. Również w dużej ilości kas — kapitał zakładowy figurujący w bilansach — składa się z sum wpłaconych gotówką i wekslami. Ten ostatni sposób pokrywania kapitału zakładowego kasy przez związki komunalne zyskał prawo obywatelstwa w szerokich rozmiarach. Jest to krzywdą dla kasy i wielką szkodą dla ludności.

Kasa zaciąga kredyty w instytucjach państwowych, komunalnych i innych, rozbudowuje swoją działalność, a bilanse jej nie są — zgodnie ze swem przeznaczeniem — odzwierciadlenień stanu majątkowego instytucji.

Związki komunalne — dające życie kasom — skazują je na wegetację, na kurczenie tempa działalności, bo kredyty obce trzeba zwrócić w terminie, a własnych zasobów materjalnych kasa nie posiada.

Jednocześnie gubi się i zaprzecza ideę oszczędności, gdyż do kasy o słabym kapitale zakładowym ludność nie pójdzie ze swemi oszczędnościami, szczególniej, o ile na 50 tysięcy uchwalonego kapitału — związek wpłacił np. dopiero dziesięć tysięcy złotych.

Zaufanie społeczeństwa uzależnione jest od położenia materjalnego instytucji. Mocne podstawy istnienia danej kasy najlepiej przemawiają do kieszeni wkładcy, który będąc pewnym całości swych oszczędności — może liczyć i na pomoc dla siebie w krytycznej chwili ze strony instytucji.

Związki komunalne nietylko nie wpłacają do kas sum należnych z tytułu kapitału zakładowego, ale częstokroć nie dają nawet weksli na ich zabezpieczenie, pozbawiają kasy możności ewentualnego ich zredyskontowania, nie płacą odsetek od złożonych weksli i t. d.

Są to fakty świadczące o małem uświadomieniu sobie roli i znaczenia komunalnych kas, jak również stwarzające grunt do oparcia tej sprawy w przyszłości w ramach pewnych przepisów i rozporządzeń ogólno - państwowych.

Z drugiej zaś strony — jak postępują komunalne kasy oszczędności? Szereg kas przyjmuje istniejący stan rzeczy, jako „zło konieczne" — i idzie dalej.

Tutaj jednak powstaje poważne zagadnienie. Kasy posiadające w bardzo nikłym stopniu wpłacone, lub nawet uchwalone kapitały zakładowe, przechodzą nad sprawą gromadzenia oszczędności do porządku dziennego i opierają się dopiero na trzeciej fazie — na wydatnem kredytowaniu ludności.

Uzyskują poważne kredyty z instytucyj państwowych lub innych, i bez podstaw, bez oszczędności — grzęzną w działalności kredytowej.

Od wysokości uzyskanych kredytów, od stopnia ostrożności przy udzielaniu pożyczek — zależy wtedy, w jakim stopniu instytucja zdoła się wywiązać ze swego zadania, czy nie stanie przed nieuchronną katastrofą — braku pokrycia kapitałów obcych, przeznaczonych do zwrotu — własnemi środkami obrotowemi.

Instytucja w tym wypadku nie wypełniła podstawowego swego zadania, bo wszak przyjmowanie drobnych oszczędności od ludności jest jej ideą przewodnią, z drugiej zaś strony naraziła na szwank dobre swe imię — angażując się w operacje wymagające posiadania własnych rezerw i kapitałów.

Oczywiście, że w danym wypadku nie można mówić o zgubie instytucji, jako takiej, o narażeniu szeregu osób na straty materjalne. Z jednej strony bowiem komunalna kasa jest instytucją, za zobowiązania której ręczy dany związek komunalny, z drugiej zaś brak w danej chwili środków obrotowych, gotówki do spłaty kredytów, ma znaczenie tylko przejściowe, a nie istotne. Związek komunalny może i powinien przyjść z pomocą, mimo to jednak moralne znaczenie danej kasy, jej popularność — a zatem te walory, które są największym jej dorobkiem — będą zupełnie zachwiane.

Szkoda moralna będzie nawet większa, niż mogłaby być materjalna.

Przedsiebiorstwo, towarzystwo — zwijające swą działalność, likwidujące się, może nawet po swem ustaniu i uczciwem ułożeniu się ze swymi wierzycielami — pozostawić dobre imię po sobie, komunalna zaś kasa oszczędności — raz zachwiana, zagrożona w swem istnieniu — nieprędko odzyska swoją popularność i zaufanie społeczeństwa.

St. Ostrowski.

Ubezpieczenia społeczne w Polsce.

(Dokończenie).

VI. Ubezpieczenia społeczne w cyfrach.

Ubezpieczenia społeczne w Polsce mają poważne znaczenie państwowe, gospodarcze i społeczne. Wpływają one w dużym stopniu na poprawę struktury społecznej, na podniesienie ogólnej zdrowotności i skutkiem tego na zwiększenie i zachowanie energji ludzkiej i zdolności do pracy, na życie gospodarcze i stosunki kredytowe, jako poważny rezerwoar oszczędności i kapitałów, lokowanych w papierach wartościowych, w pożyczkach hipotecznych, w kredytach budowlanych, w bankach i kasach, między innemi w komunalnych kasach oszczędności. Dzięki ubezpieczeniom społecznym osoby, objęte obowiązkiem ubezpieczenia i członkowie ich rodzin mają zapewnioną pomoc w wypadkach, które je wytrącają z normalnych warunków życiowych i pozbawiają oparcia, jakie stanowi praca i wynagrodzenie za pracę. Wysokość tej pomocy zależy w wielu wypadkach od wysokości wynagrodzenia i czasu ubezpieczenia, głównie jednak — od rodzaju i stopnia potrzeby, wywołanej wypadkiem losowym. Rodzaj i czas pomocy leczniczej w ubezpieczeniu na wypadek choroby zależy od rodzaju choroby, a nie od wysokości wynagrodzenia lub sumy wpłaconych składek. W ubezpieczeniach społecznych są uwzględniane w szerokim zakresie stosunki rodzinne — większe potrzeby, wywołane obowiązkiem utrzymywania rodziny. Dzięki temu następuje częściowe wyrównanie różnicy między osobami o różnej skali wynagrodzenia. Przez pomoc w cięższych okresach życia ubezpieczenia społeczne wpływają na eliminowanie czynnika niezadowolenia i fermentu socjalnego, oddziałują na stabilizację stosunków wewnętrznych w Państwie, na osłabianie czynników odśrodkowych, na łagodzenie skutku kryzysów gospodarczych. Pod względem gospodarczym ubezpieczenia społeczne powodują wprawdzie większe obciążenie — jednak skutki tego obciążenia są rekompensowane przez działanie czynnika socjalnego, przez zwiększenie konsumcji (utrzymanie ubezpieczonych i ich rodzin na pewnym poziomie konsumcji, materjały budowlane, lekarstwa i t. p.) w końcu przez wpływ na rynek pieniężny. Znaczenie ubezpieczeń społecznych wystąpi na tle cyfr, ilustrujących rozmiary i zakres działania instytucyj ubezpieczeń społecznych. Cyfry podane niżej zostały zaczerpnięte z „Rocznika III ubezpieczeń społecznych w Polsce za 1927 r.“ (wydawn. Min. Pr. i Op. Społ. Warszawa 1929 r. str. 280), z wydawnictwa Komitetu Powszechnej Wystawy Krajowej w Poznaniu p. t. „10 lat Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej na P. W. K. w Poznaniu“, (Warszawa 1929 r. str. 118), z broszury, wydanej przez Polski Instytut Aktuarjuszy pod redakcją dr. J. Łazowskiego p. t. „Ubezpieczenia w Polsce“ (Warszawa 1930 r. str. 68), z Wiadomości Statystycznych, ze sprawozdań instytucyj ubezpieczeniowych i danych uzyskanych bezpośrednio.

1. Ilość ubezpieczonych.

Ubezpieczeniem na wypadek choroby w 243 Kasach Chorych poza Górnym Śląskiem, było objętych w dniu 1 kwietnia 1930 r. 2.199.622 osób łącznie zaś z członkami rodzin uprawnionych do świadczeń z Kas Chorych było 4.672.773 osób, nadto dobrowolnie ubezpieczonych było 2.318 osób. W ubezpieczeniu na wypadek choroby na Górnym Śląsku, gdzie działają jeszcze przepisy niemieckie, znowelizowane przez polskie, w 1928 r. ilość ubezpieczonych według danych prowizorycznych, wynosiła w 1929 r. 258.000.

Ubezpieczeniem od wypadków ogółem było objętych w 1927 r. (w 4 zakładach) — 3.286.769, z czego na Zakład Ubezpieczenia od wypadków we Lwowie, działający na terenie województw południowych centralnych, wschodnich, przypadało — 1.503.489 osób. W 1928 r. liczba ogółu ubezpieczonych od wypadków (w 4 zakładach) wzrosła do 3.560.000 osób.

Przeciętna ilość ubezpieczonych w Funduszu Bezrobocia wynosiła w 1929 r. — 1.004.913 osób miesięcznie. Istnieje stały wzrost ilości zabezpieczonych: w 1925 r. — 573.171, w 1926 r. — 62[illegible], w 1927 r. — 774.321, w 1928 r. — 932.637 osób.

Ubezpieczonych w Zakładach Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych na dzień 1 stycznia 1930 r. było 274.639 osób. Znaczny wzrost ilości ubezpieczonych wykazuje Z. U. P. U. w Warszawie, w którym na 1 stycznia 1929 r. było — 104,361 ubezpieczonych, na 1 stycznia 1930 r. — 135.175. na 1 czerwca 1930 r. — 147.439. Zakłady: we Lwowie, w Poznaniu i w Królewskiej Hucie, które działają na terenie, na którym ubezpieczenie emerytalne pracowników umysłowych istniało przed dniem 1 stycznia 1928 r. wykazują b. nieznaczny wzrost ilości ubezpieczonych, znaczniejszy zaś ich odpływ, głównie wskutek nabywania uprawnień emerytalnych w związku z wiekiem starszym i niezdolnością do wykonywania zawodu lub wskutek śmierci.

Ubezpieczeniem na wypadek niezdolności do pracy, starości i śmierci, ogólnem w b. dzielnicy pruskiej i na Górnym Śląsku oraz górniczem na Górnym Śląsku w 1928 r. było objętych według prowizorycznych danych — 944.000 osób.

2. Dochody instytucyj ubezpieczeń społecznych.

Dochody instytucyj ubezpieczeń społecznych, ogólne oraz ze składek ubezpieczeniowych, ilustruje następująca tablica, zamieszczona we wspomnianej broszurze, wydanej przez Polski Instytut Aktuarjuszy:

	Dochód ogółem[1])			Składki[1])			Udział Skarbu Państw.			Fundusze rezerw.
	W miljonach złotych									
	1926	1927	1928	1926	1927	1928	1926	1927	1928	w końc. 1928 r.
I. Ubezpieczenie na wypadek choroby:										
a) Kasy Chorych poza Górnym Śląskiem . .	155,6	206,0	259,5	144,6	194,3	250,0	2,2	2,5	2,9	118,6
b) na Górnym Śląsku .	20,2	27,1	37,0	17,1	24,1	31,0				18,9
II. Ubezp. na wypadek niezdolności do pracy, starości i śmierci:										
a) ogólne w b. dziel. pruskiej i na Górn. Śląsku	21,8	24,8	33,7	20,5	23,1	31,1	6,0	6,2	8,7	42,1
b) górników na G. „	14,9	19,2	20,0	13,9	17,7	18,5				28,2
II. Ubezp. prac. umysłowych	24,7	33,8	108,4	19,1	25,5	78,8				157,5
V. Ubezp. od wypadków:	40,4	48.3	55,0	35,0	44,0	48,6				86,1
V. Ubezp. na wypadek braku pracy.	30,8	49,2	51,0	19,1	31,5	32,0	8,0	12,8	16,0	42,7

Jak stwierdza „III Rocznik ubezpieczeń społecznych w Polsce" — ogółem suma opłat ubezpieczeniowych wynosiła w 1927 r. — 368,1 milj. zł., ogólna suma dochodów instytucji ubezpieczeń społecznych wynosiła 416,7 milj. zł. W 1928 r. obie pozycje znacznie wzrosły — z sumowań cyfr przytoczonych w tablicy wynika, że suma opłat ubezpieczeniowych wynosiła w 1928 r. — 490,2 milj. zł., suma ogólnych dochodów wynosiła 564,5 milj. zł. W Zakładach Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych przypis składek w 1930 r. przekroczy prawdopodobnie sumę 100 milj. zł. Znaczny wzrost przypisu składek w związku ze wzrostem ilości ubezpieczonych wykazuje Z. U. P. U. w Warszawie — w 1928 r. przypis składek wynosi — 35.814.888,71 zł. w 1929 r. — 47.003,041,69 zł. w 1930 r. przekroczy niewątpliwie sumę 47 milj. zł. W Funduszu Bezrobocia w 1929 r. przypis składek wynosił 34.037.500,67 zł., dopłata Skarbu Państwa — 17.028,780,39 zł.

Fundusze instytucji ubezpieczeń społecznych są lokowane w papierach wartościowych Banku Gospodarstwa Krajowego, Państwowego Banku Rolnego, Towarzystw Kredytowych Ziemskich i t. d., w nieruchomościach, w pożyczkach hipotecznych na cele związane bezpośrednio lub pośrednio z zakresem działania ich w terminowych kredytach udzielanych między innemi komunalnym kasom oszczędności. W 1930 r. instytucje ubezpieczeń społecznych rozpoczęły z inicjatywy P. Ministra Pracy i Opieki Społecznej i pod nadzorem Ministerstwa prowadzenie wspólnej akcji budowlano mieszkaniowej. W związku z tem przez te instytucje zostało wyłonione Stowarzyszenie Budowlano Mieszkaniowe instytucji ubezpieczeń społecznych. W ciągu pięciu lat na budowę mieszkań dla pracowników umysłowych i robotników ma być wydanych przez zakłady ubezpieczeń społecznych 120 milj. zł. (w tem przez Z. U. P. U. w Warszawie 45 milj. zł.).

3. Wydatki na świadczenia i koszty administracji.

Wysokość wydatków na świadczenia i koszty administracji podaje niżej zamieszczone tablica, zaczerpnięta ze wspomnianej broszury, wydanej przez Polski Instytut Aktuarjuszy:

	Świadczenia			Koszty administr.		
	W miljonach złotych					
	1926	1927	1928	1926	1927	1928
I. Ubezpieczenie na wypadek choroby:						
a) Kasy Chorych poza Górnym Śląskiem	113,8	149,2	191,7	14,5	19,1	22,2
b) na Górnym Śląsku .	20,2	23,2	30,8	1,5	1,8	2,3
II. Ubezp. na wypadek niezdolności do pracy, starości i śmierci:						
a) ogólne w b. dziel. pruskiej i na Górn. Śląsku	13,7	15,3	19,2	1,5	1,3	1,7
b) górników na Górnym Śląsku	15,9	18,8	19,6	1,0	1,0	1,1
III. Ubezpieczenie pracowników umysłowych	2,3	3,7	8,1	0,8	1,1	2,7
IV. Ubezp. od wypadków . .	16,8	21,3	26,3	3.3	4,1	4,9
V. Ubezp. na wypadek braku pracy	19,4	16,8	20,7	4,4	5,6	6,4

Działalność Kas Chorych scharakteryzują następujące cyfry: w 1927 r. w Kasach Chorych stwierdzono niezdolności do pracy 565,582 osób, dni zasiłkowych było 12,207,424, połogów 18,776, dni zasiłkowych dla położnic — 855,114, na gruźlicę leczono w Kasach Chorych w 1927 r. — 242,874 osób, na reumatyzm 193,691 osób, na choroby skórne i weneryczne — 94,411 osób. Kasy Chorych mają 80 aptek, 600 ambulatorjów, 13 szptali o 837 łóżkach, były w stadjum wykończenia 2 szpitale o 600 łóżkach i 1 sanatorjum o 200 łóżkach. Kasy Chorych mają 402 lamp kwarcowych, 41 aparatów Roentgena i t. d.

W ubezpieczeniu pracowników umysłowych — w dziale ubezpieczeń na wypadek braku pracy w 1929 r. wypłacono zasiłków miesięcznych pozosta jącym bez pracy — 42.188 na sumę 5.337.525.39 zł., z tego:

na Z. U. P. U. w Warszawie	przypada — zasiłków	29.911	na sumę	3-039.328.51	zł.
na „ we Lwowie	„ „	8.769	„	9 0 592.040	zł.
na „ w Poznaniu	„ „	6.912	„	686.327.o	zł.
na „ w Królewskiej Hucie .	„	5.556	„	701.277.83	zł.

W 1930 r. skutkiem kryzysu gospodarczego i wzrostu bezrobocia ilość zasiłków miesięcznych, wypłaconych przez Zakłady Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych, zwłaszcza przez Zakład warszawski, b. znacznie wzrosła — wydatki na świadczenia z powodu braku pracy w Zakładzie warszawskim wzrosną w b. r. conajmniej do 7 milj. zł.

W zakresie świadczeń emerytalnych istnieje zasadnicza różnica między Zakładem warszawskim a pozostałemi. Zakład warszawski może przyznawać, poza wyjątkowemi wypadkami, jednorazowe odprawy, gdyż ubezpieczeni nie mają, naogół minimalnego okresu ubezpieczenia, od którego jest uzależnione prawo do rent — podczas gdy Zakłady pozostałe mogą przyznawać głównie renty. Nadto w okresie przejściowym Zakłady mogą przyznawać na rachunek Skarbu Państwa t. zw. zaopatrzenia starcze osobom, które poza innemi warunkami, ukończyły 65 rok życia. Zakład warszawski wypłacił w ciągu pierwszego półrocza 1930 r. jednorazowych odpraw na sumę około 1½ miljona zł., zaopatrzeń starczych na 120.000 zł., na leczenie, które ma zapo-

[1]) Cyfry powyższe podano w zaokrągleniu.

biegać pozostawaniu niezdolności do wykonywania zawodu, została preliminowana na 1930 r. suma 350.000 zł. i suma ta niewątpliwie zostanie wydana.

Zupełnie inaczej wyglądają świadczenia emerytalne w Z. U. P. U. we Lwowie, jako istniejącym już od szeregu lat. W 1929 r. wypłacono jednorazowych odpraw zaledwie 123 osobom (16 ubezpieczonym i 107 rodzinom po ubezpieczonych) na sumę 345.818,47 zł., natomiast z tytułu rent wypłacono 2.356,047,20 zł., łącznie na świadczenia emerytalne wypłacono w 1929 r. — 2.987,759,71 zł., co stanowi 22.38% przypisu składek. Z końcem 1929 r. w Z. U. P. U. we Lwowie otrzymywało renty 2550 osób (593 renty inwalidzkie, 330 starcze, 963 wdowie i 694 sieroce), zaopatrzeń starczych otrzymywało 28 osób.

Zakład Ubezpieczeń od wypadków we Lwowie wydał w 1928 r. na renty niezdolnym do wykonywania zawodu — 5.964.872 zł., na renty wdowie — 737.942 zł., na renty sieroce — 694,955 zł., na renty dla wstępnych — 118.100 zł. — razem, łącznie z innemi świadczeniami — 9.930,798 zł. Kapitał na pokrycie rent należnych na podstawie przepisów obowiązujących na terenie b. zaboru rosyjskiego przed wejściem w życie ustawy z dnia 30 stycznia 1924 r. wynosił w 1928 r. — 73.792,834 zł.

Przeciętna ilość otrzymujących zasiłki z Funduszu Bezrobocia wynosiła w 1929 r. — 53.319 osób, ogólna suma wypłaconych zasiłków 49.794,663,20 zł. (wzrost w stosunku do 1928 r. o 141%), na t. zw. akcję doraźną wypłacono w 1929 r. — 2.915,946 zł. Na 100 osób zabezpieczonych w Funduszu Bezrobocia z zasiłków korzystało w 1927 r. — 3.21%, w 1928 r. — 3.03%, w 1929 r. — 5,31%.

* * *

Organizacja ubezpieczeń społecznych w Polsce nie jest dotąd zakończona. Poza przepisami o ubezpieczeniu emerytalnem i na wypadek braku pracy pracowników umysłowych i o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia robotników, które rozciągają się na całe terytorjum Rzeczypospolitej, inne przepisy rozciągają swoją moc albo tylko na części terytorjum Państwa Polskiego albo w poszczególnych częściach Państwa obowiązują różne postanowienia prawne i działają odrębne instytucje ubezpieczeń społecznych. Wzajemny stosunek poszczególnych rodzajów i instytucyj ubezpieczeń społecznych nie został dotąd należycie unormowany, w skutek czego instytucje napotykają w swoich pracach na duże trudności. Jest to zadanie najbliższej przyszłości, nad którego rozwiązaniem jest dokonywana praca. Rozwiązanie tego zadania stworzy warunki dalszego rozwoju ubezpieczeń społecznych, zwiększy ich znaczenie, ułatwi wykonywanie obowiązków. Stanie wówczas przed instytucjami ubezpieczeń społecznych zagadnienie większego współdziałania z administracją państwową, związkami komunalnemi i instytucjami społecznemi oraz zagadnienie rozwinięcia na szerszą skalę akcji zapobiegawczej. Wielka idea ubezpieczeń społecznych wystąpi w całej pełni, jako jeden z najważniejszych czynników siły wewnętrznej Państwa.

Stanisław Sasorski.

Komunikaty Związku Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności.

W miesiącu sierpniu r. b. rewidenci Związku przeprowadzili 5 lustracyj i 3 wizytacje w komunalnych kasach oszczędności; ogółem w roku bieżącym dokonano 41 rewizyj i 8 wizytacyj komunalnych kas oszczędności.

Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Mińsko-Mazowieckiego oraz Komunalna Kasa Oszczędności miasta Tuszyna zgłosiły w miesiącu sierpniu r. b. przystąpienie do naszego Związku w charakterze członków. Od chwili tej Związek nasz zrzesza ogółem 129 komunalnych kas oszczędności.

Ostatnio przeprowadzone przez n/rewidentów lustracje stwierdzają, że niektóre komunalne kasy oszczędności przesyłają weksle i dokumenty na inkaso nie do k. k. o., a do innych instytucyj kredytowych.

Zarząd n/Związku drogą tą zwraca uwagę zrzeszonym kasom, że do miejscowości, w których nie ma k. k. o., inkaso winno być kierowane tylko przez instytucje wymienione w p. 10 art. 24 Rozporządzenia Prezydenta o komunalnych kasach oszczędności.

W interesie ogólnym kas leży, aby wszelkie skargi na niewłaściwe lub nieterminowe załatwianie zleceń inkasowych przez k. k. o. kierowane były do właściwych terytorjalnie Związków w celu usprawnienia działalności tych kas.

K. K. O. pow. Brzezińskiego uruchomiła oddział w Koluszkach.

W dniu 26 sierpnia r. b. odbyło się zebranie zarządu Związku, na którem, między innemi rozpatrzono sprawę obejmowania stanowisk dyrektorów w k. k. o. przez pracowników Związku. W sprawie tej powzięto jednogłośną uchwałę w obecności wszystkich członków Zarządu, że rewident względnie pracownik Związku nie może obejmować bez zgody zarządu Związku stanowiska dyrektora zrewidowanej przez siebie kasy wcześniej, jak po upływie roku od ukończenia rewizji. Nadto wyrażono pogląd, że k. k. o., angażując na to lub inne stanowisko w kasie pracowników Związku winna zasięgać uprzednio opinji i zgody prezydjum Zarządu Związku. — Uchwały te postanowiono podać do wiadomości zarządów zrzeszonych kas, jako uchwałę obowiązującą członków związku. Ponieważ ze względu na specjalne okoliczności p. R. Rogójski, rewident związku, zmuszony był zastępczo sprawować obowiązki Ko-

misarza Rządowego K. K. O. powiatu zamojskiego, a rewident, p. B. Siedlecki dyrektora K. K. O. pow. będzińskiego, postanowiono w przyszłości unikać piastowania podobnych stanowisk przez pracowników Związku, jako niezgodnych z zadaniami i obowiązkami Związku.

Następnie Zarząd rozważał sprawę udziału delegatów Zarządu Związku w II Ogólno-polskim zjeździe K. K. O. we Lwowie, postanawiając delegować na ten zjazd Prezesa Zarządu, p. Mieczysława Szczepkowskiego i kierownika biura, p. Józefa Rożkowskiego. Na zjazdach wojewódzkich, które odbędą się w najbliższym czasie, Związek reprezentować będzie p. J. Rożkowski.

Upoważniono prezydjum Zarządu Związku do podpisania statutu Związku Związków Komunalnych Kas Oszczędności. Pomieniony statut został już podpisany przez wszystkie związki i złożony w komisarjacie Rządu na m. st. Warszawę, celem zarejestrowania.

W końcu przyjęto do wiadomości zarządzenie prezydjum Zarządu, że kierownik biura Związku przyjmować będzie interesantów tylko od godz. 10 do godz. 13.

Biuro Związku czynne codziennie (prócz niedziel i świąt) od g. 9 do g. 16 (w soboty do g. 15) i mieści się w lokalu Polskiego Banku Komunalnego w Warszawie, plac Napoleona 7 tel. 88-90.

Związek Polskich Kas Oszczędności we Lwowie rozesłał do wszystkich komunalnych kas oszczędności w Polsce następującej treści okólnik z dn. 20 sierpnia r. b. w sprawie II Zjazdu komunalnych kas oszczędności we Lwowie:

„Jako organizatorzy drugiego ogólnokrajowego Zjazdu Komunalnych Kas Oszczędności, który odbędzie się we Lwowie w dniach 14 i 15 września 1930 r., przyjęliśmy na siebie obowiązek dostarczenia wszystkim uczestnikom Zjazdu kwater, zniżek kolejowych w jeździe powrotnej, oraz zniżek lub wolnego wstępu przy zwiedzaniu panoramy, Targów Wschodnich i muzeów, z wyraźnem zastrzeżeniem, że tylko za nadesłaniem nam wypełnionego odcinka zaproszenia zawierającego legitymację uczestnictwa w Zjeździe będziemy mogli wszystko na czas przygotować i następnie legitymacje zwrócić ewentualnie za przyjazdem do Lwowa na dworcu doręczyć.

Ze względu na to, że imienne zgłoszenia uczestnictwa na formularzu „Legitymacja" bardzo słabo dotąd wpływają, gdyż Zarządy Kas najczęściej zgłaszają tylko ogólnikowo ewentualny przyjazd delegata — co nam bardzo utrudnia nasze prace przygotowawcze, zwracamy się do Zarządów wszystkich Kas z prośbą, ażeby możliwie w jaknajkrótszym czasie, a najpóźniej do końca b. m., legitymacje dla swych delegatów nam nadesłały — po tym terminie nie możemy ręczyć za przydział odpowiednich kwater, ponieważ musimy dokładną ilość potrzebnych pokoi z podaniem okresu czasu zarezerwować.

Zaproszenia na Zjazd z porządkiem dziennym i odcinkiem na legitymację przesłaliśmy z początkiem b. m. dotyczącym Związkom Kas Oszczędn. celem doręczenia wszystkim członkom. — Która Kasa zaproszenia nie otrzymała, powinna w swoim Związku zareklamować".

Podając powyższy okólnik do wiadomości, pozwalamy sobie nadmienić, że na II Zjeździe Komunalnych Kas Oszczędności we Lwowie winny być reprezentowane przez swych delegatów wszystkie kasy zrzeszone w Związku.

Przypominamy tym Zarządom k. k. o. które jeszcze nie uiściły składek za I, II i III kwartał r. b., by uczyniły to jaknajrychlej, wpłacając wymierzone składki do P. K. O. na konto Polskiego Banku Komunalnego Nr. 1106.

WIADOMOŚCI BIEŻĄCE.

USTAWY, ROZPORZĄDZENIA, OKÓLNIKI.

Okólnik Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w sprawie udzielania komunalnym kasom oszczędności uprawnień do zaciągania pożyczek.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych rozesłało do pp. Wojewodów okólnik z dn. 25 sierpnia r. b. Nr. SG. 647/2 w sprawie udzielania komunalnym kasom oszczędności uprawnień do zaciągania pożyczek treści następującej:

Stwierdziłem, że szereg uchwał podejmowanych przez związki poręczające komunalne kasy oszczędności, w związku z uprawnieniem, wynikającem z punktu a) ustępu 1-go § 50-go rozporządzenia wykonawczego z dnia 26 marca 1928 r (Dz. U. R. P. Nr. 44, poz. 424), nie odpowiada właściwym intencjom wspomnianego przepisu i wykracza częstokroć poza ramy zasobów i środków finansowych, w jakich obracać się mogą wzmiankowane związki poręczające.

Z powyższych więc względów, dla uniknięcia na przyszłość nieodpowiedniego stosowania wymienionego postanowienia, przypominając zarządzenie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 2 stycznia 1929 r. Nr. SG. 91/146/28 w sprawie wątpliwości natury prawnej co do brzmienia wyżej powołanego § 50-go rozporządzenia wykonawczego, wyjaśniam dodatkowo w porozumieniu z Panem Ministrem Skarbu, co następuje:

Wyżej powołany przepis, zawarty w punkcie a) ustępu 1-go § 50-go rozporządzenia wykonawczego, stanowi:

„Komunalne kasy oszczędności mogą od Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych otrzymać osobne pozwolenie na dokonywanie między innemi następujących czynności bankowych:

a) na zaciąganie pożyczek na podstawie upoważnienia organu stanowiącego swego związku poręczającego i t. d."

Z powyższego brzmienia niedwuznacznie wynika, że władze centralne udzielić mogą wprawdzie pozwolenia na odnośną

operację komunalnej kasie oszczędności, jednak z tem zastrzeżeniem, aby „zaciąganie pożyczek“ odbywało się na podstawie upoważnienia organu stanowiącego jej związku poręczającego, to znaczy, że komunalna kasa oszczędności, o ile otrzymała od władz centralnych pozwolenie na dokonywanie w mowie będących czynności, powinna w wypadku powzięcia przez radę kasy uchwały o zaciągnięciu pożyczki w jednej z instytucyj kredytowych zwrócić się do swego związku poręczającego o wniesienie na posiedzeniu Sejmiku Powiatowego (Rady Miejskiej) uchwały, upoważniającej kasę do zaciągnięcia pożyczki z określeniem rodzaju, wysokości oraz sposobu jej umorzenia.

Ustanawiając ten tok postępowania — ustawodawca miał intencję umożliwienia związkom poręczającym powzięcie wiadomości o zobowiązaniach, jakie ma zamiar zaciągnąć komunalna kasa oszczędności. Jest to warunek konieczny, z uwagi na to, że związki poręczające, przyjmując odpowiedzialność za wszystkie zobowiązania kasy, powinny być przecież informowane o powstaniu tego rodzaju zobowiązań, bo choć one zaciągane są wprawdzie w imieniu kasy, jednak pociągają za sobą konsekwencje prawne, mogące obciążyć zainteresowany związek poręczający.

Ponieważ zaś wszelkie uchwały związków komunalnych powinny być przedkładane władzom II-ej instancji do zatwierdzenia lub do wiadomości, z tych więc względów i uchwały związku poręczającego o upoważnieniu kasy do zaciągnięcia pożyczki powinny być przedkładane Panu Wojewodzie dla umożliwienia kontroli nad działalnością związków w tym względzie.

W mowie będące uchwały związków poręczających mogą być również traktowane w sposób generalny, a mianowicie, że związek poręczający zamiast podejmować uchwałę w każdym konkretnym wypadku, ustala w ogólnej uchwale sumę globalną, do wysokości której, ale tylko najdalej do końca danego t. j. bieżącego właśnie roku obrachunkowego może kasa zaciągnąć pożyczki.

W tym jednak wypadku rada kasy powinna uchwałę dotyczącą zaciągnięcia pożyczki z ustaleniem rodzaju, wysokości i sposobu jej umorzenia każdorazowo przedkładać Wydziałowi Powiatowemu do wiadomości z zaznaczeniem, że pożyczka ta mieści się w ramach już przez Sejmik Powiatowy (Radę Miejską) uchwalonej sumy globalnej, do jakiej zainteresowana kasa została przez odnośny związek poręczający upoważniona.

Wspomniana uchwała rady kasy powinna być na najbliższem posiedzeniu przez Sejmik Powiatowy (Radę Miejską) potwierdzona i dodatkowo przesłana władzom nadzorczym.

Przestrzegam przed zauważoną w szeregu wypadków bezkrytycznością podejmowania przez organa stanowiące związków poręczających w tym względzie uchwał, gdyż organa te, ustalając globalną sumę, do wysokości której kasa jest upoważnioną do zaciągania pożyczek, ustalają je niejednokrotnie w sumach, sięgających wprost nieproporcjonalnie daleko poza faktyczną zdolność finansową związku.

Tego rodzaju uchwały przeciwstawiają się intencji obowiązujących przepisów prawnych o komunalnych kasach oszczędności, a w szczególności zasadniczemu postulatowi co do właściwych zadań komunalnych kas oszczędności, wyrażonemu w art. 1-ym ustępu 2-go rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 kwietnia 1927 roku o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 339); wskazują one bowiem na tendencję skierowania operacyj kasy głównie w tym kierunku, jakim są operacje zaciągania pożyczek i udzielania gwarancyj, wbrew innym, istotnym i naczelnym jej zadaniom. Podejmując tak bezkrytycznie uchwały, organa stanowiące (Sejmiki Powiatowe, Rady Miejskie) mogą narazić swe związki na szkody z tytułu przyjętej poręki w tym wypadku, gdyby kasa, skierowana nadto na niewłaściwe tory, poniosła straty.

Reasumując powyższe, proszę Pana Wojewodę, aby zwrócił baczniejszą uwagę na uchwały związków poręczających, podejmowane w powyższych przedmiotach i tam, gdzie zajdzie tego potrzeba, polecił Wydziałom Powiatowym lub Magistratom spowodowanie w każdym konkretnym wypadku rewizji takich uchwał przez Sejmik Powiatowy, względnie Radę Miejską, a to w myśl art. 39-go ust. 2-go dekretu o tymczasowej ordynacji powiatowej z dnia 4 lutego 1919 r. (Dz. Pr. P. P. Nr. 13, poz. 141), względnie punktu 3-go art. 62-go dekretu o samorządzie miejskim z dnia 4 lutego 1919 r. (Dz. Pr. P. P. Nr. 13, poz. 140).

Zarazem zechce Pan Wojewoda wydać zarządzenie aby wysokość wszelkiego rodzaju zobowiązań, zaciąganych przez komunalne kasy oszczędności, za wyjątkiem wkładów oszczędnościowych, nie przekraczała dziesięciokrotnej sumy kapitałów własnych (zakładowego i rezerwowych).

Treść niniejszego okólnika należy podać do wiadomości wszystkich komunalnych kas oszczędności i ich związków poręczających na obszarze podległym Panu Wojewodzie.

ORZECZNICTWO SĄDOWE.

Weksel bez wskazania wierzyciela.

Sąd Okręgowy w Warszawie w Wydziale Handlowym (sprawa Nr. 4. 325/30) oddalił powództwo z wekslu i skryptu dłużnego, w których nie została wskazana osoba wierzyciela, a to dlatego, że dokument, w którym brak jest nazwiska osoby, na której rzecz zapłata ma być dokonana, nie jest wekslem, i że do bytu zobowiązania niezbędnym czynnikiem jest osoba wierzyciela.

Odpowiedzialność spólników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.

Sąd Apelacyjny w Warszawie (w sprawie Nr. Ac. 607/29), zatwierdzając wyrok sądu okręgowego, zasądził solidarnie od zarządów i jedynych spólników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością należność z wekslu, opatrzonego klauzulą egzekucyjną, mocą której spółka, jako taka, zobowiązana była do zapłacenia sumy wekslowej. Ale wobec ogłoszenia upadłości spółki Sąd Apelacyjny stanął na stanowisku, że za zobowiązania spółki winni ponosić odpowiedzialność jej byli zarządcy, a to wobec nieprawidłowego i niezgodnego z prawem prowadzenia przez nich utworzonej spółki.

Prowadzenie spółki było istotnie w rażącej niezgodzie z prawem, co w odniesieniu do spółek z ograniczoną odpowiedzialnością jest u nas, niestety, zjawiskiem dość częstem. Okazuje się bowiem, że spółka została zarejestrowana z nieznacznym kapitałem zakładowym, rzekomo wpłaconym całkowicie w gotówce, co według zapisów w księgach nie miało miejsca. Ale więcej, bo faktycznie jeszcze przed zarejestrowaniem spółki poczynione były pewne wydatki, które cały kapitał zakładowy pochłonęły, tak, że w chwili zarejestrowania spółka właściwie żadnego kapitału zakładowego nie miała.

Urządzenie przedsiębiorstwa pochłonęło znaczne sumy, które zostały częściowo wyłożone przez jednego ze spólników, atoli bez zapisania stosownej kwoty na poczet kapitału zakładowego, przeważnie zaś zostały pokryte z pożyczek.

Po ogłoszeniu upadłości spółki okazało się, że księgi handlowe były prowadzone tak, że nie dawały zupełnie wyobrażenia o faktycznym stanie jej interesów. Nie obeszło się też bez jawnych nadużyć, gdyż wpływy przedsiębiorstwa były przeważnie zapisywane na rachunek spólników, jako zaciągane od nich pożyczki. Okazało się też, że pasywa wydatnie przewyższają aktywa i że wierzyciele nieuprzywilejowani nic na poczet swych należności nie otrzymają.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny doszedł do przekonania, że utworzona przez pozwanych spółka z ograniczoną odpowiedzialnością miała od pierwszej chwili jej założenia charakter pozorny i była tylko fikcją spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, gdyż z nieznacznym kapitałem zakładowym, który faktycznie już w chwili zarejestrowania spółki nie istniał, nie mogła być prowadzona.

Już tedy w chwili zarejestrowania spółki zarządcy jej zgodnie z art. 13 dekretu o spółkach z ogr. odpow. powinni byli wystąpić lub o uzupełnienie kapitału zakładowego lub też przystąpić do niezwłocznego rozwiązania spółki. Skoro zaś oni tego nie uczynili i w dalszym ciągu prowadzili ze stratami swoje przedsiębiorstwo na kredyt, to zgodnie z art. 10 dekretu o spółkach z ogr. odp. winni oni osobiście ponosić odpowiedzialność za straty, wyrządzone wierzycielom spółki.

Albowiem wierzyciele, udzielając spółce z ograniczoną odpowiedzialnością kredytu, są w prawie mniemać, że bronią ich przepisy dekretu o sp. z ogr. odp. i że przepisy te są przez zarządców spółki zachowane.

Powyższy wyrok, mający oczywiście znaczenie praktyczne, powinien przestrzec zarządców spółek z ogr. odp. przed niezgodnem z prawem prowadzeniem interesów pod grozą ponoszenia odpowiedzialności osobistej za wyrządzone wierzycielom w ten sposób straty.

(„Polska Gospodarcza")

KRONIKA KRAJOWA.

Międzynarodowa konferencja rolnicza w Warszawie.

W dniach 28 - 30 sierpnia r. b. obradowała w Warszawie Międzynarodowa Konferencja państw rolniczych. W konferencji wzięli udział przedstawiciele: Bułgarji, Estonji, Węgier, Łotwy, Polski, Rumunji, Czechosłowacji i Jugosławji. Przedmiotem konferencji była współpraca państw rolniczych w dziedzinie produkcji i eksportu produktów rolniczych. W ostatnim dniu konferencji zapadł szereg rezolucyj dotyczących podstawowych zagadnień gospodarczych państw biorących udział w konferencji.

I tak w dziedzinie organizacji i koncentracji eksportu zapadła rezolucja, którą podajemy w dosłownem brzmieniu:

„Ożywione chęcią zniesienia w miarę możności wzajemnej konkurencji państw rolniczych i przekonane, że konkurencja ta jest szczególnie szkodliwa w tym wypadku, gdy handel płodami rolnemi nie jest zracjonalizowany, — państwa reprezentowane na Międzynarodowej Konferencji w Warszawie stawiają sobie za zadanie zbadanie środków, zmierzających do zreorganizowania eksportu produktów rolnych, a to w tym celu, by ilościowo eksport odpowiadał potrzebom rynków importujących. Państwa, mające odpowiednią organizację eksportu rolnego, winny dążyć do zawierania umów dwustronnych lub wielostronnych, dotyczących eksportu określonych artykułów rolnych. Konferencja jest zdania, iż dla powodzenia akcji należy organizować wywóz każdego artykułu oddzielnie lub też grupy artykułów dla wszystkich krajów eksportujących. Konferencja uważa, iż akcja ta winna objąć przedewszystkiem artykuły, które najbardziej ucierpiały w czasie obecnego kryzysu.

Konferencja stwierdza również, iż dla osiągnięcia uzgodnionej sprzedaży na wielką skalę artykułów rolnych, zwłaszcza zbóż, każde państwo eksportujące winno przystąpić do: a) zorganizowania sieci śpichrzów, zgodnie z potrzebami kraju, b) utworzenia organizacji finansowej, przystosowanej do handlu zbóż, mianowicie do udzielania rolnikom zaliczek na ich produkty, c) stworzenia organizacji, zapewniającej jednolitość polityki sprzedażnej w każdym kraju.

Uważając za wskazane posiadanie informacyj, dotyczących sprzedaży artykułów rolnych, Konferencja wyraża życzenie, aby delegaci Instytutów Eksportowych lub pokrewnych instytucyj poszczególnych krajów zbierali się regularnie dla wspólnego ustalania informacyj, opartych na materjałach poszczególnych państw oraz międzynarodowych, dotyczących sprzedaży zbóż. Dla osiągnięcia szybszego wzajemnego porozumienia się krajów eksportujących jednakowe artykuły w celu racjonalizowania eksportu Konferencja poleca tworzenie organizacyj powołanych do koordynowania, koncentracji oraz kontroli eksportu artykułów rolnych tym państwom, które ich dotychczas nie posiadają. Zdając sobie sprawę z wielkich trudności, jakie przedstawia zagadnienie zużycia nadmiaru artykułów rolnych, których nadmiar jest jednym z głównych czynników spadku cen — delegaci polecają organizacjom międzynarodowym, przedewszystkiem zaś Lidze Narodów, poświęcić swą uwagę zbadaniu i rozwiązaniu tego zagadnienia".

W dziedzinie ujednostajnienia metod statystycznych, dotyczących wywozu rolnego powierzono Polsce zbieranie danych statystycznych i rozdzielanie ich między państwa, uczestniczące w konferencji. Z kolei rezolucja omawia sprawę premij eksportowych.

„Przedstawiciele państw, zebranych na Konferencji, postanawiają przedłożyć swym rządom następujący wniosek: Państwa reprezentowane na Konferencji proponują zwrócenie się w odpowiedniej chwili do Ligi Narodów ze wspólną propozycją zawarcia Konwencji Międzynarodowej, mającej na celu zniesienie premji bezpośrednich i pośrednich przy eksporcie artykułów rolnych. Specjalna komisja techniczna winna zebrać się jak najprędzej dla przygotowania wniosku w powyższym sensie i dla ewentualnego opracowania projektu konwencji".

W dalszym ciągu rozpatruje rezolucja sprawy weterynaryjne.

„Przedstawiciele państw zebranych na Konferencji postanawiają przedłożyć swym rządom następujące wnioski: Państwa, reprezentowane na Konferencji utworzą bezzwłocznie Techniczną Komisję Finansową, która zbierze się w dniu 10 listopada 1930 roku w Warszawie, w celu opracowania projektu jednolitych przepisów, dotyczących średnioterminowego kredytu rolnego (od 6 miesięcy do 5 lat). Projekt ten winien przewidzieć cele kredytu, formy gwarancji, charakter obligacyj i t. d.".

Dalsze punkty rezolucji omawiają sprawę ankiety Ligi Narodów, postanawiają utworzenie stałego Komitetu Studjów Ekonomicznych i zalecają zachowanie kontaktu między państwami, biorącemi udział w Konferencji.

Stawki % % płacone od wkładów.

Wobec potanienia pieniądza, stawki procentowe, płacone przez banki związkowe (należące do związku Banków w Polsce) od wkładów złotowych i od wkładów w walutach obcych uległy obniżeniu.

Stopa procentowa, którą banki płacą od wkładów, jest następująca:

od wkładów à vista złotowych:
- bez prowizji — 5 % w stosunku rocznym
- z prowizją — 5.5% „ „
- z wypowiedz. 1 miesięcz. 6 % „ „
- „ 3 „ 7¼% „ „
- „ 6 „ i dłużej 8 % „ „

od wkładów w walutach obcych:
- à vista gotówkowe . . . . 3 %
- à vista wypłacane czekami . . . . . . 4 %
- z wypowiedzeniem 1 miesięcznem . . . . 5 %
- „ 3 „ . . . . 6 %
- „ 6 „ i dłużej . . 6½%

3% premjowa pożyczka budowlana.

W połowie września r. b. ukażą się oryginalne obligacje 3% premjowej pożyczki budowlanej i zostaną natychmiast rozesłane do instytucyj finansowych w celu wydania ich do rąk subskrybentów. Jednocześnie z ukazaniem się na rynku obligacyj Ministerstwo Skarbu wprowadzi je na giełdę. W związku z tem należy się spodziewać zwyżki kursu obligacyj pożyczki budowlanej, który już obecnie w tranzakcjach prywatnych waha się w granicach 51 — 52 zł. W miarę zaś zbliżania się terminu losowania, przypadającego na 1 listopada r. b., kurs 3% premjowej pożyczki budowlanej prawdopodobnie jeszcze się podniesie i będzie zwyżkował analogicznie do wahań kursowych dolarówki.

Państwowa renta ziemska.

Stosownie do planu umorzenia 5% państwowej renty ziemskiej, została w roku bieżącym umorzona całkowicie w drodze losowania 5 rata serji I 5% państwowej renty ziemskiej na ogólną sumę złotych w złocie 209.800.

Z ogólnej sumy 50 miljonów złotych w złocie obligacyj państwowej renty ziemskiej, wypuszczonych przez państwo tytułem serji I, zostało użyte do dnia 1 czerwca r. b. 12.278.800 złotych w złocie t. j. 24.6% sumy dotąd emitowanej.

Urzędowy kurs państwowej renty ziemskiej wynosi 76% nominalnej wartości.

Przyznane kredyty zastawowe na rok 1930.

Na zastaw zboża w roku 1930 oraz na zaliczki dla drobnego rolnictwa na sprzedaż zboża Bank Polski rozdzielił, z przyznanej rolnictwu sumy kredytu zastawowego złotych 100 miljonów, kredyty między następujące instytucje finansowe:

Zastaw rolniczy:

Bank Kwilecki, Potocki i S-ka	Zł. 3.000.000.—
Bank Poznańskiego Ziemstwa Kred.	„ 5.000.000.—
Bank Ziemiański	„ 6.000.000.—
Bank Związku Spółek Zarobk.	„ 2.000.000.—
Centrale Rolników	„ 1.000.000.—
Państwowy Bank Rolny	„ 16.000.000.—
Polski Bank Komunalny	„ 1.000.000.—
Polski Bank Przemysłowy	„ 1.000.000.—
Pomorski Bank Rolniczy	„ 1.000.000.—
Poznański Bank Ziemian	„ 3.000.000.—
Wileński Prywatny Bank Handlowy	„ 500.000.—
	Zł. 40.000.000.—

Kredyty dla drobnego rolnictwa:

Bank Związku Spółek Zarobk.	Zł. 3.000.000.—
Centralna Kasa Spółek Rolniczych (za pośr. Pań. Banku Rolnego)	„ 8.000.000.—
	Zł. 11.000.000.—

Instytucje powyższe czynności z tytułu powyższych kredytów jeszcze nie rozpoczęły.

W sprawie III serji dolarówki.

W związku z ukazaniem się w Dzienniku Ustaw Rz. P. z dnia 29 lipca r. b. rozporządzenia Ministra Skarbu o emisji serji III premjowej pożyczki dolarowej, z której miljon obligacyj przeznaczony jest na skonwertowanie serji II 5% premjowej pożyczki dolarowej z r. 1926 (t. zw. „Dolarówki"), zaś pozostałe ½ miljona obligacyj do rozsprzedaży, — Ministerstwo Skarbu komunikuje, że przed wypuszczeniem serji III premjowej pożyczki dolarowej, co nastąpi dopiero w dniu 1 lutego 1931 r. i przed upływem terminów wymiany oraz rozsprzedaży obligacyj tej pożyczki — żadna inna nowa pożyczka premjowa wypuszczona nie będzie, a przeto wszelkie pogłoski i wzmianki prasowe o rzekomo zamierzonem wypuszczeniu w bliskim czasie drugiej serji premjowej pożyczki budowlanej uważać należy za bezpodstawne.

Niewyzyskany kredyt w Banku Polskim.

Ogólny stan kredytów wekslowych, przyznanych przez Bank Polski w lipcu r. b. powiększył się w porównaniu z czerwcem r. b. o 51.700.000 złotych. Kredyt ten wynosił w dniu 31 lipca r. b. — 1.173.400.000 złotych.

W porównaniu z czerwcem suma wykorzystanych kredytów wzrosła o 30.600.000 złotych, głównie naskutek powiększenia się portfelu wekslowego o 29.300.000 złotych. Pożyczki zastawowe wzrosły o 1.300.000 złotych.

Z ogólnej sumy kredytów wekslowych w wysokości zł. 1.173.400.000 złotych wykorzystano w Banku Polskim jedynie 610.700.000 złotych, suma więc niewykorzystanych przez wszystkie gałęzie gospodarstwa narodowego kredytów wynosi 563.000.000 złotych.

Stan weksli rolniczych z terminami płatności ponad 3 miesiące zmniejszył się w lipcu o 26.000.000 złotych. Wykorzystanie kredytu t. zw. siewnego w porównaniu z czerwcem roku bieżącego wzrosło o 5.600.000 złotych.

Kredyty dla młynarstwa.

Ogólna suma uzyskanych kredytów w Banku Polskim i Banku Gospodarstwa Krajowego przez przemysł młynarski wynosi dotychczas 5.500.000 złotych, zadłużenie zaś przemysłu na dzień 1 lipca r. b. wynosiło 2.831.000 złotych. Obecnie w okresie pożniwnym oraz ze względu na lepsze kształtowanie się cen zboża wykluczające nagły spadek, młynarstwo przystąpiło do robienia większych zapasów oraz większego wykorzystywania przyznanych mu kredytów.

Po zebraniu dokładnych danych co do zadłużenia poszczególnych oddziałów będzie uregulowana sprawa wysokości kredytu młynarskiego oraz podział na poszczególne dzielnice.

Działalność inwestycyjna samorządów.

Działalność inwestycyjna samorządów terytorjalnych w ciągu minionego dziesięciolecia przedstawia się dość imponująco. Ogółem wykonały samorządy w tem dziesięcioleciu różnych inwestycyj za 510.239.000 złotych.

Wybudowano ponad 100 elektrowni, 57 rzeźni, 43 zakłady kanalizacyjne i wodociągowe, 240 cegielń i betoniarni, 6500 izb szkolnych, ponad 3 tysiące kilometrów dróg bitych i cały szereg innych inwestycyj.

Pamiętnik II-go Międzynarodowego Kongresu Oszczędnościowego.

O braku zainteresowania naszych Kas zagadnieniami oszczędności świadczy więcej niż skromna liczba subskrybowanych egzemplarzy mającego się ukazać Pamiętnika II-go Międzynarodowego Kongresu Oszczędnościowego.

Na skutek dwuch okólników Biura, rozesłanych w tej sprawie do 363 K. K. O., zgłoszono zamówienia na... 23 egzemplarze Pamiętnika.

Dla porównania zaznaczyć należy, że z 371 czeskich K. O. subskrybowały Pamiętnik w s z y s t k i e, a niektóre nawet po kilka egz.

Przypominamy, że opracowany przez Międzynarodowy Instytut Oszczędnościowy Pamiętnik zawierać będzie stenogram posiedzeń plenarnych i komisyjnych, szereg referatów z dziedziny ustawodawstwa, organizacji, zakresu działalności, polityki kredytowej, propagandy etc. oraz uchwały Kongresu. Objętość jego wyniesie 1000 stronic.

Równocześnie ukażą się dwa wydania, francuskie i angielskie.

Cena wyniesie przypuszczalnie Ł. 1 za egz., koszt zaś przesyłki około zł. 7,50.

Zamówienia przyjmuje Biuro Zjazdów, Warszawa, Marszałkowska 153 IV p.

Dodatni bilans handlowy za lipiec.

Według tymczasowych obliczeń Głównego Urzędu Statystycznego bilans handlu zagranicznego Polski (łącznie z Wolnem m. Gdańskiem) w lipcu r. b. przedstawiał się w sposób następujący:

Przywiezione 310.258 ton towarów o wartości 195.308.000 złotych.

Wywieziono 1.601.351 ton o wartości 197.776.000 złotych. Saldo dodatnie bilansu handlu zagranicznego w lipcu wynosi zatem 2.468.000 złotych. W porównaniu do czerwca zwiększyła się waga towarów, przywiezionych do Polski o 70.785 ton, zaś wartość wzrosła o 17.940.000 złotych. Waga wywozu wzrosła o 263.413 ton na wartość o zł. 28.502.000.

KRONIKA ZAGRANICZNA.

Oszczędność świata.

Poniżej podajemy stan oszczędności na szerokim świecie na dzień 30 czerwca roku bieżącego. Dla kilku państw wzięliśmy dane statystyczne z poprzednich miesięcy. Dla Hiszpanji i Grecji z 31 grudnia ubiegłego roku. Zestawienie to było jednak konieczne wobec braku danych statystycznych na półrocze bieżącego roku. Opuszczenie natomiast tych państw stwarzałoby w podanej statystyce lukę. Zresztą podane poniżej cyfry świadczyć mają nie o bezwzględnej wysokości oszczędności danego kraju, gdyż nie mogą one tem służyć, jako że stan oszczędności tylko w centralnych jej instytucjach państw wykonujące, a przedewszystkiem o tem, jaką rolę w ogólnym ruchu oszczędnościowym każdemu z państw wypadnie zająć.

Zaznaczyć musimy, że poza kilku wypadkami spadku oszczędności, jak w Chili, Finlandji i Norwegji, przyczem spadek ten jest minimalny, wszystkie pozostałe państwa wykazują wzrost oszczędności i to procentowo czasem bardzo znaczny.

Dane cyfrowe czerpiemy z wydawnictwa statystycznego Sekretarjatu Ligi Narodów p. t. „Bulletin Mensuel de Statistique Nr. 7“.

Stan oszczędności w poszczególnych państwach przedstawia się następująco:

Kraj	Suma oszczędności w walucie kraju		Suma oszczędności w przeliczeniu na tys. złotych
Stany Zjedn. Am. Półn.	Dol.	4.505.000.000	40.094.500
Niemcy	Rmk.	9.013.000.000	21.015.560
Japonja	Jen.	3.688.000.000	16.374.720
Anglja	F. szt.	362.900.000	15.742.602
Kanada	Dol.	1.457.000.000	12.967.300
Włochy	Lir.	26.102.000.000	12.006.920
Australja	F. szt.	213.300.000	9.252.954
Belgja	Fr.	6.302.000.000	7.751.460
Danja	Kr.	2.096.000.000	4.988.480
Czechosłowacja	Kr.	18.453.000.000	4.797.780
Francja	Fr.	13.287.000.000	4.650.450
Norwegja	Kr.	1.823.000.000	4.338.740
Szwajcarja	Fr.	1.871.000.000	3.218.120
Rosja Sow.	Rb.	647.600.000	2.966.008
Nowa Zelandja	F. szt.	58.100.000	2.520.378
Holandja	Guld.	624.000.000	2.233.920
Finlandja	Mk.	4.511.000.000	922.420
Austrja	Sch.	783.000.000	978.750
Argentyna	Pes.	97.100.000	835.060
Szwecja	Kr.	307.000.000	730.660
P o l s k a (P.K.O i K.K.O)	Zł.	—	718.000
Hiszpanja	Pes.	245.000.000	421.400
Chili	Pes.	282.300.000	304.884
Afryka Połudn.	F. szt.	6.700.000	290.646
Jugosławja	Din.	155.500.000	267.460
Peru	Sol.	22.900.000	203.810
Egipt	F. szt. E.	4.200.000	185.052
Węgry	Pön.	63.000.000	97.650
Bułgarja	Leva	775.000.000	46.500
Grecja	Dr.	368.000.000	40.480
Rumunja	Lei.	225.500.000	11.300

Stopa dyskontowa banków emisyjnych.

W związku z falą zniżek dyskonta zaszły w wysokości oficjalnego dyskonta banków emisyjnych świata poważne zmiany. Obecnie, po dość silnej tendencji zniżkowej, nastąpiło pewne uspokojenie i dalsze zniżki dyskonta urzędowego nie są przewidziane. Dla orjentacji naszych czytelników podajemy poniżej zestawienie stopy dyskontowej poszczególnych banków emisyjnych:

Federal Reserve Bank of New York	2.5%
Belgijski Bank Narodowy	2.5%
Bank Francji	2.5%
Szwajcarski Bank Narodowy	2.5%
Bank Angielski	3%
Bank Holenderski	3%
Szwedzki Bank Państwowy	3.5%
Czechosłowacki Bank Narodowy	4%
Duński Bank Narodowy	4%
Bank Rzeszy Niemieckiej	4%
Bank Norwegji	4.5%
Bank Indyj (Brytyjskie)	5%
Węgierski Bank Narodowy	5.5%
Austrjacki Bank Narodowy	5.5%
Bank Italji	5.5%
Jugosłowiański Bank Narodowy	5.5%

Bank Japonji	5.48%
Bank Łotwy	6%
Hiszpański Bank Narodowy	6%
Bank Polski	**6.5%**
Bank Finlandji	6.5%
Bank Litwy	7%
Portugalski Bank Narodowy	7.5%
Bank Estonji	8%
Rumuński Bank Narodowy	9%
Czeski Bank Narodowy	9%
Bułgarski Bank Narodowy	10%

Zwyżka prywatnego dyskonta w Niemczech.

W Niemczech podwyższone zostało o 1/8% dyskonto dla prywatnych kredytów krótkoterminowych i wynosić obecnie będzie 3 1/8%. Dla kredytów dłuższych utrzymano dotychczas stosowaną stopę dyskontową, wynoszącą 3 1/4%.

Zniżka dyskonta w Banku Gdańskim.

Gdański bank emisyjny (Bank von Danzig) obniżył stopę dyskontową o ½%, obniżono również o ½% stopę lombardową. Obecnie oficjalne dyskonto w Gdańsku wynosi 4%, wobec poprzednio obowiązującej stopy dyskonta 4½%, zaś stopę lombardową określono na 5%, poprzednio 5½%.

Światowy spadek cen w rolnictwie.

Od półtora przeszło roku daje się zauważyć stały spadek cen w rolnictwie. Szczególnie dotkliwie odczuwa go produkcja roślinna. Dla produkcji zwierzęcej w znacznej ilości państw spadek ten nie jest zbyt wielki.

Spadek cen zboża przedewszystkiem jaskrawo uwydatnia się w zestawieniu wskaźników cen z lat 1928 i 1930, za miesiąc czerwiec. Ale również zestawienie wskaźnika za czerwiec 1930 z analogicznym wskaźnikiem rocznym za rok 1928 uwydatnia wielką dysproporcję cen. Specjalnie niski stan cen przypadł w szeregu krajów na miesiąc marzec 1930. Od tego czasu nastąpiła pewna poprawa, charakterystyczna dla okresów przedżniwnych. Jednakże spadek cen, który się uwydatnił w okresie żniw dwu z kolei lat, wskazuje na to, że mamy do czynienia z pewnem zjawiskiem stosunkowo stałem. Najdotkliwiej odczuć się dał spadek cen produktów roślinnych w europejskich krajach rolniczych.

W Polsce wskaźnik cen dla produktów roślinnych wynosił w czerwcu 1930 roku — 64.5 wobec 107.8 w czerwcu 1928 i 96.6 w całym roku 1928. W marcu doszedł on nawet do niebywale niskiej cyfry — 61.3.

W Jugosławji wskaźnik produktów roślinnych wynosił w czerwcu 1930 roku — 91.5 wobec 124.6 w czerwcu 1928 r. i 130.1 w całym roku gospodarczym 1928.

Nowa ustawa monetarna w Szwajcarji.

Rada Związkowa Szwajcarska ogłosiła orędzie, tłumaczące i popierające jej projekt o ustawie monetarnej, polegający na tem, że Szwajcarja zrywa z pozostałościami Unji Monetarnej Łacińskiej i przechodzi na czysty monometalizm złoty.

Projekt ten spowodowany został tem, że od roku 1923 państwa powracać zaczynają na walutę złotą, wymieniając banknoty na monety złote, złoto kruszcowe lub pełnowartościowe waluty. Idzie to w parze ze stabilizacją stosunków finansowych świata. Od 1 stycznia 1930 Szwajcarja śladem innych krajów wprowadziła u siebie wolny obrót złotem, zezwalając swemu bankowi biletowemu wymieniać pieniądz papierowy na złoto lub dewizy złote.

Według projektu nowej ustawy monetarnej jednostką monetarną w Szwajcarji będzie frank, przyczem 1 kilogram czystego złota równa się 3.444 4/9 franka. Każdy ma prawo przynosić złoto do Mennicy Związkowej i żądać przebicia go na monety. Wszelkie należności, bez ograniczenia sumy każdy obowiązany jest przyjmować w monetach złotych i nikt nie może żądać pokrycia swych należności tylko biletami bankowemi. Natomiast nikt nie jest obowiązany przyjmować sumy większej niż 100 franków w srebrze, niż 10 franków w niklu i niż 2 franki w miedzi. Natomiast kasy publiczne Związku, kantonów i gmin oraz kasy Banku Narodowego Szwajcarskiego obowiązane są przyjmować wpłaty we wszelkich monetach szwajcarskich bez ograniczenia sumy.

Monety z innych kruszców, jak złoto, Mennica Związkowa wybijać może wyłącznie na zamówienie Związku: nikt nie ma prawa żądać przebicia innych metali na monety.

Pożyczka szwajcarska dla Gdyni.

W dniu 26 sierpnia r. b. prezydent miasta Gdyni podpisał z „Schweizerische Bankgesellschaft" umowę w sprawie pożyczki dla miasta Gdyni. Pożyczka ta wynosić będzie sumę 4 miljonów franków szwajcarskich.

Nowe banknoty w Austrji.

„Neue Freie Presse" podaje, że z końcem bieżącego roku austrjacki Bank Narodowy wypuści w obieg nowy banknot, opiewający na 1000 szylingów. Austrjacki bank emisyjny zamierzał początkowo wypuścić emisję banknotów 500-szylingowych i 10.000 — szylingowych, jednakże emisji tej chwilowo zaniechał.

Pożyczka kolejowa w Niemczech.

W dniu 1 sierpnia r. b. zakończone zostały konferencje w sprawie nowej 6% pożyczki kolejowej na okres pięcioletni. Pożyczka ta przeznaczona zostanie na inwestycje kolei niemieckich. Suma pożyczki wynosić będzie 150 miljonów marek niemieckich. 75 miljonów marek wyłożone zostanie do publicznej subskrybcji, 25 miljonów mrk. zatrzymuje konsercjum banków, zaś dalsze 50 miljonów mrk. zatrzymuje deutsche Verkehrkreditbank A. G. Kurs emisyjny pożyczki wynosić będzie 95%, wobec czego faktyczna jej rentowność obliczona zostaje na 7,25%. Suma, jaka wpłynie z realizacji pożyczki wynosić będzie faktycznie 138.75 miljonów mrk., gdyż kurs zakupu wynosi 92.5%.

Pożyczka bułgarska.

Dyrektor Narodowego Banku Banku Bułgarskiego oświadczył ostatnio, że wkrótce nawiąże rokowania z Bankiem Rozrachunków Międzynarodowych (Banque des Reglements Internationaux) w Bazylei, celem uzyskania pożyczki zagranicznej dla Bułgarji. Wysokość pożyczki, o którą ubiegać się ma bułgarski bank emisyjny, wynieść 4 miljony lewa. Ewentualny wpływ z pożyczki przeznaczony ma być na kredyty dla przemysłu bułgarskiego.

STATYSTYKA

Stan wkładów w kasach oszczędn. na dzień 31 lipca 1930 r., według danych Gł. Urzędu Statystycznego.

Tysiące złotych. — Dane tymczasowe.

Rodzaje kas / Województwa	Liczba kas w dn. 31 VII. 1930	Wkłady na książeczkach oszczędnościowych: Wszelkie wkłady z wyjątkiem wkładów instytucyj finansowych: Stan w dniu 31.V	30.VI	31.VII	Zmiany procentowe stanu w porównaniu z miesiącem poprzednim 31.V	30.VI	31.VII	Wkłady (lokaty) instytucyj finansowych: Stan w dniu 30.VI	31.VII	Wkłady na rachunkach bieżących, czekowych i żyrowych: Stan w dniu 30.VI	31.VII
P. K. O.	1	217 449	220 952	229 339	+ 3.8	+ 1,6	+ 3,8	—	—	181 123	175 583
Inne kasy niekomun. . .	2	46 368	47 227	49 675	+ 3,5	+ 1,9	+ 5,2	—	—	64	75
Kom. Kasy Oszczędn. ogółem	361	440 507	451 620	462 063	+ 2,4	+ 2,5	+ 2,3	41 255	43 090	53 330	49 966
w tem: powiatowe . .	231	136 250	139 076	142 264	+ 3,2	+ 2,1	+ 2,3	13 837	15 365	16 272	15 624
miejskie . . .	130	304 257	312 544	319 799	+ 2,0	+ 2,7	+ 2,3	27 418	27 725	37 058	34 342
M. st. Warszawa . . .	1	38 706	39 834	40 651	+ 2,8	+ 2,9	+ 2,1	—	—	14 347	11 069
Warszawa	27	6 467	6 892	7 305	+ 8,2	+ 6,6	+ 6,0	1 778	1 758	1 170	1 233
Łódź	15	1 694	1 724	1 791	+ 3,5	+ 1,8	+ 3,9	447	575	293	311
Kielce	17	6 845	6 973	7 245	+ 10,1	+ 1.9	+ 3,9	618	654	1 148	1 051
Lublin	19	4 355	4 720	4 851	+ 8,0	+ 8,4	+ 2,8	1 338	1 384	578	508
Białystok	13	2 920	2 945	3 013	+ 5,6	+ 0,9	+ 2,3	837	810	583	585
Wilno	8	2 918	3 218	3 342	+ 13,3	+ 10,3	+ 3,9	45	45	745	941
Nowogródek	7	696	779	818	+ 3,7	+ 11,9	+ 5,0	129	199	170	165
Polesie	10	803	855	862	+ 8,1	+ 6,5	+ 0,8	256	259	584	502
Wołyń	11	915	985	1 039	— 2,3	+ 7,7	+ 5,5	351	448	819	586
Poznań	84	68 335	69 879	71 018	+ 2.1	+ 2,3	+ 1,7	11 889	12 234	8 274	8 199
Pomorze	37	27 763	28 080	28 061	+ 1,1	+ 1,1	— 0,1	2 536	2 472	4 635	5 682
Śląsk	18	65 809	67 275	69 063	+ 3,0	+ 2,2	+ 2,7	12 352	13 156	6 247	5 842
Kraków	26	109 530	112 795	116 349	+ 1,2	+ 3,0	+ 3,2	2 014	2 044	3 847	4 196
Lwów	32	80 088	81 379	82 728	+ 2,1	+ 1,6	+ 1,7	4 207	4 252	9 174	8 394
Stanisławów	19	15 475	15 974	16 484	+ 2,2	+ 3,2	+ 3,2	1 156	1 214	122	106
Tarnopol	17	7 188	7 313	7 413	+ 1,9	+ 1,7	+ 1,4	1 401	1 302	594	596

a) „Galicyjska Kasa Oszczędności we Lwowie“ i „Ukraińska Szczadnycia“ w Przemyślu.

U w a g a. Wobec nienadesłania sprawozdań wzięto sumy z miesięcy poprzednich: w maju dla 26 kas, w czerwcu dla 19 kas, w lipcu dla 74 kas.

GIEŁDA.

Z giełdy pieniężnej.

W dniu 29 sierpnia r. b. notowano na Giełdzie Pieniężnej w Warszawie:

Dolary 8.87 — 8.91

Papiery %% w zł. zł.:

7% listy zast. Pań. Banku Roln. . 83.25
8% listy zast. Pań. Banku Roln. . 94.—
7% listy zast. Banku Gosp. Kraj. . 83.25
7% obligacje Banku Gosp. Kraj. . 83 25
8% oblig. Budowl. Banku. Gosp. Kraj. 93.—
8% listy zast. Banku Gosp. Kraj. . 94.—
8% obligacje Banku Gosp. Kraj . 94.—
8% obligacje Pol. Banku Komunal. 93.—

Papiery %% państwowe:

5% Pań. Poż. Konwer. 1924 . . . . . , 55.50
4% Prem. Poż. Inwestycyjna (100 zł. zł.) . 113.—
5% Poż. Premjowa 5-II-1926 r. (5 dol.) . 59.75 — 6 .50
10% Pożyczka kolejowa 103.50
7% poż. stabilizacyjna . . . . —
Akcje Banku Polskiego 168.50

Pozatem kosztują:

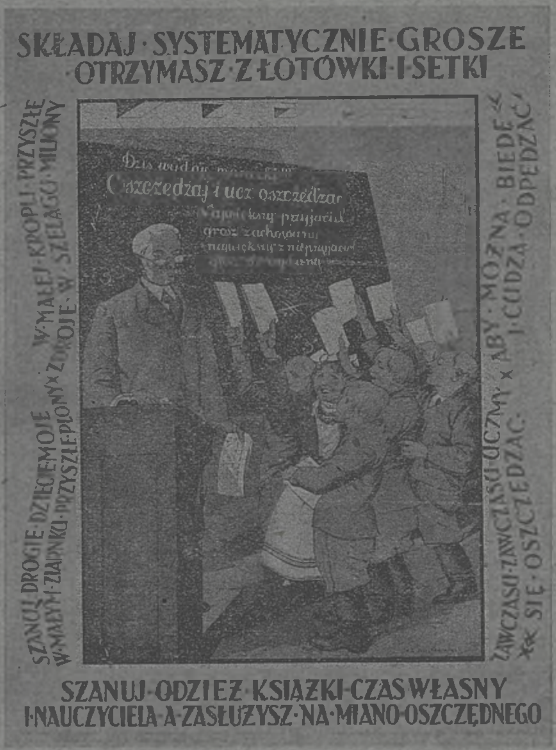
Ruble złote — (w żądaniu) 4.61½
Ruble srebrne (1 rb. 50 kop.) 1.70
Ruble srebrne (drobny bilon) 0.70
Gram czystego złota . . . . 5.9244.

Ceny zbóż na giełdach krajowych.

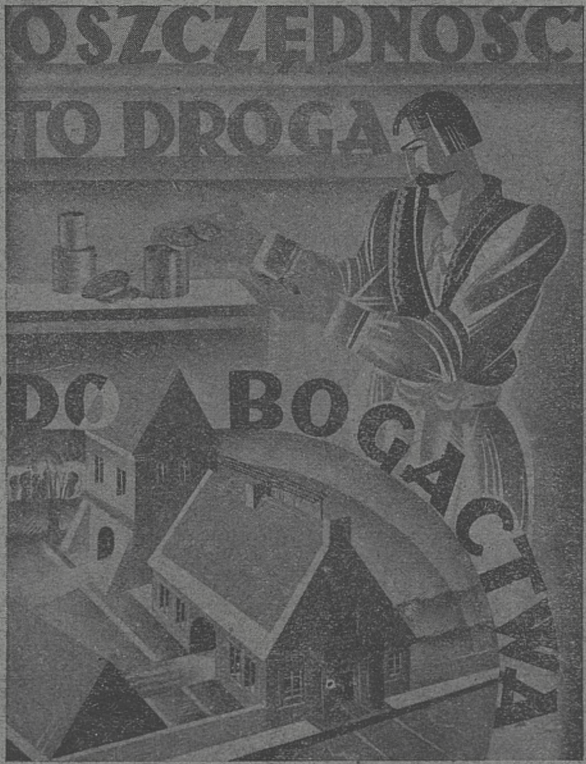
Dnia 29 sierpnia r. b. płacono na giełdzie zbożowej w Warszawie — (za 100 kg.):

żyto . . . . . 19.— — 19.25 zł.—
pszenica nowa . 31.— — 32.— zł.—
jęczmień . . . . 21.25 — 22.50 zł.—
owies . . . . . 22.— — 23.— zł.—

Salezjańska Szkoła Graficzna — Warszawa, ul. Ks. Siemca 6.

Plakat kolorowy wypróbowanej wartości pedagogicznej (format 50×70 cm) cena 50 gr. za sztukę

Trójbarwny plakat (format 70×100) cena 55 gr. za sztukę.

Plakaty

	Cena za sztukę zł. gr.
1. Plakat szkolny (format 50×70 cm.) kolorowy	—.50
2. Plakat trójbarwny „Oszczędność to droga do bogactwa"	—.55
3. Plakat kolorowy „Oszczędność to wrota do szczęścia i dobrobytu" (format 70×105) . .	—.55
4. Plakat kolorowy w opracowaniu Związku Polskich Kas Oszczędności „Oszczędzajmy ile kto może ale wszyscy" (format 70×100)	—.60

UWAGA: Nadruki na plakatach wyszczególnionych pod P. 2 i 3 wykonujemy według załączonych rękopisów (10-20 wyrazów) licząc 10 zł za 100 szt. rękopisy wraz z zamówieniami prosimy nadsyłać najpóźniej do 10 października r. b., — po tym terminie wysyłać będziemy plakaty bez nadruków.

POCZTÓWKA-minjatura plakatu szkolnego format dokładnie jak na powyższym rysunku z dowolnym nadrukiem (20 wyrazów) odpowiednia do rozdawania w szkołach. Zamówienia poczynając od 500 szt. —.05

Kalendarzyk kieszonkowy instytucyj oszczędnościowych na r. 1931

szczegóły patrz str. 650. . . . . —.20

Książki

1. Długokęcki Jan „Jak zakładać i prowadzić szkolne kasy oszczędności" wydanie specjalne 1930 r.	1.20
2. S. E. Bońkowski „Szkolna Kasa Oszczędności"	1.20
3. A. K. Czyżowski „Szara Książeczka" . .	1.20

Broszurki

1. „Oszczędnością i pracą ludzie się bogacą" .	—.12
2. Br. Dr. Kuśnierz „Praca i Oszczędność mądrością narodów"	—.12
3. Jaskólski „O potrzebie i znaczeniu oszczędności"	—.25
4. Ciembronowicz „Oszczędnością a pracą" . .	—.12
5. Ziobrowski „Potrzeba i znaczenie oszczędności"	—.20
6. Florkowa „Hanka"	—.20
7. Horwatt „Rola i znaczenie kobiety w życiu gospodarczem"	—.15
8. Dr. Uhma „Jak Polska może stać się bogatą"	—.25
9. „Oszczędność podwaliną bogactwa (dla młodzieży szkolnej)	3.50

Ulotki

	Cena za 100 sztuk zł. gr.
1. „Ucieka nędza przed tym co oszczędza" . .	6.—
2. „Czy robotnik może oszczędzać" . . .	3.50
3. „Ojcze! Matko!"	2.—
4. „Co robić aby kredyt na wsi był łatwy i tani"	3.50

Różne

1. Karneciki oszczędnościowe do nalepiania mareczek bez nadruku	4.—
z nadrukiem instytucji przy zamówieniach powyżej 1000 szt.	5.—
2. Mareczki oszczędnościowe do nalepiania na karnecikach wartości nominalnej po 5, 10, 20, i 50 gr. za 1000 szt.	1.30
3. Książeczki wkładowe za 1000	200.—
z nadrukiem nazwy instytucji i wyciągiem ze statutu za 1000	250.—
4. Skarbonki blaszane za sztukę	—.80

We własnym interesie wszystkich Instytucji Oszczędnościowych prosimy uprzejmie o jaknajwcześniejsze przysylanie zamówień na materjały propagandowe na Dzień Oszczędności.

Salezjańska Szkoła Graficzna — Warszawa, ul. Ks. Siemca 6.